30.1.2019

Eduskunnan Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

HE 299/2018 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikennevahinkolautakunnan edustajalta lausuntoa hallituksen esityksestä HE 299/2018 vp. Tässä tarkastellaan esitystä Liikennevahinkolautakunnan ja liikennevahinkojen korvaamisen näkökulmasta.

Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta on valmisteltu Sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Joitakin lautakunnan esittämiä näkökohtia on valmistelussa otettu huomioon. Hanke koskee kahden hyvin toimivan lautakunnan yhdistämistä. Esityksen mukainen yhdistäminen tarkoittaa hallinnollista yhdistämistä. Siihen ei sisälly toiminnallista yhdistämistä koskevia esityksiä käytännöllisesti katsoen lainkaan. Toisaalta muun ohella tietosuojasyistä lautakuntien sulauttaminen yhteen tuskin tulisi kysymykseenkään. Pelkällä hallinnollisella yhdistämisellä ei saavutettane esityksessä mainittuja säästöjä. Säästöt eivät ainakaan ole tunnistettavissa lähitulevaisuudessa. Yhdistäminen on tarkoituksenmukaisuuskysymys. Lautakunnat voisivat jatkaa nykyiselläänkin, mutta saman hallinnon alaisena samat toiminnot voidaan luonnollisestikin hoitaa.

Lautakuntien kuluista pääosa koostuu henkilöstökuluista, mikä on sidoksissa käsiteltäviin asiamääriin. IT kulut ovat puolestaan suureksi osaksi sidoksissa henkilökunnan lukumäärään. Yhdistämisellä ei voida vaikuttaa asiamääriin eikä näin ollen henkilöstökuluihin tai IT kulujen pääosaan. Lautakuntien käsittelemillä asioilla on toisistaan poikkeavia vaatimuksia mm. tietojärjestelmien suhteen. Tämän vuoksi myöskään IT suunnittelukuluista ei ole odotettavissa säästöjä. Merkittäviä säästöjä ei ole odotettavissa myöskään mittakaavaetuina, koska henkilöstönmäärän kohoaminen kymmenestä runsaaseen kahteen kymmeneen ei hankintoja tehtäessä ole merkittävää.

Esitetyt säännökset ovat pääosin hyväksyttäviä ja osin toivottuja. Lautakunnan jäsenmäärän lisääminen (3§) ja toimikauden pidentäminen viideksi vuodeksi (5§) ovat tervetulleita. Myös ratkaisusuositusasian pääsäännöstä poikkeavaa ratkaisemista koskevat säännökset (8 ja 9 §) ovat tarpeen.

Puheenjohtajan vastuita (3 § 2 momentti) **ja valtuuksia** (7 §) koskevat säännökset ovat merkittäviltä osin ristiriidassa ja kaipaavat muutosta.

Esityksen 3 § 2 momentin mukaan: "Puheenjohtaja johtaa lautakuntaa ja vastaa sen toiminnasta, **valvoo laintulkinnan yhdenmukaisuutta** (lihavointi KV:n) sekä vastaa lautakunnan hallinnollisista asioista."

Kuitenkaan esityksen 7 §:n mukaan puheenjohtajalla ei olisi mahdollisuutta osallistua muuhun kuin oman osastonsa täysistuntoon. Puheenjohtaja voi määrätä asian käsiteltäväksi varapuheenjohtajan johtaman osaston täysistuntoon, mutta ei voisi itse osallistua asian

käsittelyyn (7 § 3 momentti). Puheenjohtaja joutuisi siis vastaamaan asiasta, minkä käsittelyyn hänellä ei olisi valtuuksia osallistua. Yleisesti hyväksyttynä periaatteena voitaneen pitää sitä, ettei kenelläkään voi olla vastuuta asiasta, minkä suhteen hänellä ei ole toimivaltuuksia.

Tämä epäkohta olisi korjattavissa helpoiten lisäämällä 7 § 3 momentin loppuun sanat "tai yleisistunnossa". Toinen vaihtoehto olisi mahdollistaa puheenjohtajan osallistuminen kummankin osaston täysistuntoon. Ilman mainittua muutosta olisi puheenjohtajan valvontatehtävän suorittaminen merkittävältä osalta vailla pohjaa.

Liikennevakuutuslakiin esitetään tehtäväksi erilaisia teknisluontoisia korjauksia ja liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetavasta laista johtuvia muutoksia. Kyseisistä korjauksista ja muutoksista ei ole huomautettavaa lukuun ottamatta **liikennevakuutuslain 48 §:**stä esitettyä. Lukijalle jää epäselväksi mitä 48 § 1 ja 2 momentin esitetyllä muutoksella tavoitellaan, koska yksisytiskohtaisten perustelujen sivulla 28 on lausuttu: "Molempia momentteja ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että kysymys on yksiselitteisestä alkoholin ja yhden tai useamman muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksesta, eikä muiden huumaavien aineiden kuin alkoholin yhteisvaikutuksesta."

Perustelussa lausuttu antaisi ymmärtää, ettei muiden huumaavien aineiden kuin alkoholin yhteisvaikutuksen perusteella olisikaan tarkoitus alentaa korvauksia, vaikka yksittäisen huumaavan aineen (muun kuin alkoholin) vaikutuksen perusteella vähennys voitaisiin tehdä.

Liikennevahinkolautakunnan käytännössä useiden huumaavien aineiden (muun kuin alkoholin) yhteisvaikutusta koskevat kysymykset näyttäisivät lisääntyvän. Muiden huumaavien aineiden kuin alkoholin yhteisvaikutuksella pitäisi olla sama vaikutus korvauksiin kuin alkoholin vaikutuksella ja alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksella.

Kyösti Vihermaa

Puheenjohtaja

Liikennevahinkolautakunta